

До спеціалізованої вченої ради Д 26.056.10
Київського національного університету
будівництва і архітектури

ВІДГУК

офіційного опонента

САГАЙДАКА Михайла Петровича

на дисертаційну роботу Онофрійчука Олега Петровича
«Економіко-цифрові моделі управління підприємствами-стейкхолдерами
проєктів біосферосумісного будівництва»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Будівельна діяльність в Україні перебуває під одночасним впливом масштабного відновлення пошкодженої інфраструктури, цифровізації проєктних і виробничих процесів, посилення вимог до енергоефективності, декарбонізації та прозорості управління. За таких умов традиційна орієнтація на вартість, строки й виробничу результативність окремого підприємства не забезпечує належної узгодженості рішень у багатосуб'єктних проєктах і не враховує довгострокових екологічних, соціальних та інституційних наслідків створення будівельного активу. Саме тому дослідження економіко-цифрових моделей управління підприємствами-стейкхолдерами проєктів біосферосумісного будівництва має належну наукову та практичну актуальність.

Автор обґрунтовано виходить із того, що цифрові технології набувають управлінської цінності лише за умови їх пов'язання з економічними цілями, відповідальністю учасників, ризиками, джерелами даних та вимірюваними результатами. Біосферосумісність при цьому розглядається не як сукупність окремих екологічних рішень, а як режим формування економічної та суспільної цінності з урахуванням природних, ресурсних, соціальних і просторово-інфраструктурних обмежень упродовж життєвого циклу. Така постановка переводить цифровізацію з інструментального рівня до площини економіки та управління підприємствами, включеними у спільну проєктну екосистему.

Дослідження пов'язане з науково-дослідними роботами ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» та ПВНЗ «Міжнародний

економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». У межах відповідних тем здобувачем розроблено положення щодо стійкості й резильєнтності підприємств-стейкхолдерів, адаптивної алокації ризиків, цифрового інформаційно-аналітичного контуру, індикативно-критеріального оцінювання, стратегічної координації та адаптації ESG-принципів. Це підтверджує послідовний зв'язок одержаних результатів із тематикою виконуваних наукових досліджень.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій та основні результати роботи

Ознайомлення зі змістом роботи дає підстави стверджувати, що сформульовані наукові положення, висновки та рекомендації мають належний рівень теоретичного, методологічного й аналітичного обґрунтування. Мета дослідження узгоджена з поставленою науковою проблемою, а система завдань послідовно охоплює концептуалізацію економіко-цифрового управління, його методологічну операціоналізацію, інституційно-ризикове та цифрове забезпечення, формалізацію моделі IDEM, сценарну перевірку та прикладну інтерпретацію результатів.

Методологічну основу сформовано поєднанням стейкхолдер-орієнтованого, проєктно-орієнтованого, життєвоциклового, ризик-орієнтованого та індикативно-критеріального підходів. Для вирішення окремих завдань застосовано онтологічне й стейкхолдерське моделювання, експертне оцінювання, нечітку логіку, сценарне моделювання, Latin Hypercube Sampling та методи машинного навчання. Інформаційна база охоплює нормативні документи, офіційні статистичні й аналітичні матеріали, звітність підприємств, відкриті бази даних та результати авторських розрахунків, що відповідає масштабів поставлених завдань.

Структура роботи логічно підпорядкована її меті. У першому розділі обґрунтовано кумулятивний перехід від індустріально-ресурсної до проєктно-процесної, цифрово-інтеграційної, стейкхолдерсько-екосистемної та біосферосумісної економіко-цифрової моделей. Уточнено понятійно-категоріальний апарат, сформовано онтологічну архітектуру із сімома класами керованих сутностей та розвинуто модель динамічної взаємодії підприємств-стейкхолдерів. Результати інтегровано у концептуально-онтологічну платформу, подану на рис. 1.5 (с. 112), яка формує причинно узгоджений зв'язок між вимогами, даними, оцінюванням, прогнозуванням та управлінським коригуванням.

У другому розділі сформовано методологічний базис оцінювання економіко-цифрового управління. Заслуговує на увагу конструкт стійкості та резильєнтності, що поєднує фінансову, операційну, інвестиційно-інноваційну,

організаційну, інформаційно-цифрову й екосистемну складові з динамікою «передбачення – реагування – відновлення – трансформація». Позитивної оцінки заслуговує структурно-адаптаційна модель інноваційно-екологічної корпоративної культури. Найбільш вагомим результатом розділу є індикативно-критеріальна система, у якій біосферосумісність набуває статусу формалізованої умови допустимості управлінського рішення.

Третій розділ спрямовано на операціоналізацію інституційних вимог, ризиків і цифрових даних. Автор розмежовує корпоративну соціальну відповідальність та ESG-управління, формує рекурсивний механізм інтеграції вимог і розвиває методологію адаптивної алокації ризиків. У підрозділі 3.3 обґрунтовано функціональну модель цифрового забезпечення стратегічних цілей, де цінність цифрового інструмента визначається його місцем у ланцюгу «стратегічна ціль – показник – джерело даних – цифровий інструмент – управлінське рішення – перевірка результату».

У четвертому розділі сформовано багаторівневу нечітко-логічну модель IDEM. На нижньому рівні параметри агрегуються у п'ять функціональних підсистем Out1–Out5, на верхньому – інтегруються за алгоритмом Mamdani. Модель враховує нелінійну взаємодію складових і некомпенсаційний вплив критичних дефіцитів, а компонентний профіль зберігає пояснюваність результату. Для перевірки поведінки IDEM за багатофакторної невизначеності сформовано 3334 сценарії методом Latin Hypercube Sampling, а для оперативного відтворення нелінійної залежності побудовано нейромережевий апроксиматор.

У п'ятому розділі здійснено апробацію та прикладну інтерпретацію розробленого інструментарію. Для підприємств-стейкхолдерів розраховано Out1–Out5 та IDEM, сформовано компонентні профілі й директивну шкалу управлінських станів. Обґрунтовано перехід від використання IDEM як рейтингового показника до діагностико-рекомендаційного механізму, у якому управлінські дії визначаються не лише інтегральним значенням, а характером структурного дисбалансу та функціональною роллю підприємства у проєктній екосистемі.

3. Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна результатів дослідження полягає у формуванні цілісного концептуально-методологічного базису економіко-цифрового управління підприємствами-стейкхолдерами проєктів біосферосумісного будівництва, який поєднує онтологічне структурування об'єктів управління, стейкхолдерсько-екосистемну взаємодію, індикативно-критеріальне оцінювання, цифрову доказовість, адаптивне управління ризиками, нечітко-логічне моделювання, сценарний аналіз та інтелектуальну підтримку

управлінських рішень. До найбільш вагомих результатів, що характеризуються науковою новизною, на наш погляд, належать такі.

1. Одним із найбільш вагомих результатів, одержаних уперше, є концептуально-онтологічна платформа формування економіко-цифрових моделей управління підприємствами-стейкхолдерами проєктів біосферосумісного будівництва (с. 111–115). Науковий інтерес становить встановлення причинно-логічного переходу від інституційних вимог і стратегічних цілей через взаємодію учасників та цифрові дані до оцінювання, прогнозування і подальшого управлінського коригування. На відміну від підходів, у яких цифровізація, стійкість, біосферосумісність, ризики та стейкхолдерська взаємодія розглядаються відокремлено, запропонована платформа формує єдину методологічну основу їх узгодження впродовж життєвого циклу проєкту. Відповідні положення висвітлено у працях автора: Онофрійчук О. П. Бізнес-моделі управління підприємствами в умовах цифрової трансформації економіки: монографія. Київ: ПП «Сердюк В. Л.», 2026. 478 с.; Онофрійчук, О. П. (2025). Економіко-цифрові моделі управління будівельними підприємствами. Академічні візії, (50). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18102355>

2. На окрему позитивну оцінку заслуговує вперше сформована індикативно-критеріальна система оцінювання економіко-цифрового управління підприємствами-стейкхолдерами (с. 188–217). Її відмінність полягає в інтеграції економічної результативності, цифрової зрілості управління, екологічної та біосферосумісної ефективності, стейкхолдерно-людиноцентричної орієнтованості й організаційно-інноваційної стійкості з одночасним розмежуванням показників результату, процесу та доказовості. Методологічно значущим є закріплення індикаторів за фазами життєвого циклу, джерелами та власниками даних, а також введення некомпенсаційних критичних обмежень. Зазначений науковий результат представлено у публікації автора: Онофрійчук, О. П. (2025). Методологічні засади оцінювання ефективності економіко-цифрових моделей управління проєктами біосферосумісного будівництва. Український журнал прикладної економіки та техніки, 10(4), 172–176. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-4-33>

3. Вагомим результатом, одержаним уперше, є побудова багаторівневої нечітко-логічної моделі IDEM інтегрального оцінювання економіко-цифрового управління підприємствами-стейкхолдерами (с. 296–350). Її архітектура забезпечує послідовне агрегування кількісних і кваліметричних параметрів у п'ять функціональних підсистем Out1–Out5 та подальше формування інтегрального індексу за алгоритмом Mamdani. Наукова відмінність моделі полягає у відмові від суто адитивного агрегування та

формалізації нелінійної взаємодії компонентів, перехідних управлінських станів і некомпенсаційного впливу критично низьких значень окремих складових. Одержаний результат апробовано та відображено у працях автора: Онофрійчук О. П. Інтелектуальне моделювання ефективності економіко-цифрового управління будівельними підприємствами. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2026. № 1 (35). Т. 2. С. 470–484. [https://doi.org/10.58253/2078-1628-2026-1-2\(35\)-031](https://doi.org/10.58253/2078-1628-2026-1-2(35)-031); Trach, R., Churyna, I., Tormosov, R., Leshchynsky, V., Trach, Y., Ryzhakova, G., Ratnikov, D., & Onofriichuk, O. (2026). Decision Support Framework for Post-War Infrastructure Revitalization Using a Hybrid Fuzzy–Simulation–ANN Model. *Applied Sciences*, 16(9), 4364. <https://doi.org/10.3390/app16094364>

4. Удосконалено онтологічну архітектоніку економіко-цифрового управління підприємствами-стейкхолдерами (с. 69–90). У її структурі виокремлено сім класів керованих сутностей – фізичний актив, цифровий актив, процес, учасник, ресурс, правило та інтегрований показник – і встановлено їх взаємозв'язок із функціональними контурами управління та врядування даними. Таке структурування переводить цифровізацію з рівня застосування окремих технологій до формалізованої системи зв'язків між цифровими об'єктами, джерелами даних, ролями, правилами, управлінськими діями та вимірюваними результатами. Розвиток зазначеного положення відображено у публікації автора: Онофрійчук, О. П. (2026). Онтологічні засади цифрової трансформації будівельної галузі. *Економічний вісник Донбасу*, 2(84), 187–195. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2026-2\(84\)-187-195](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2026-2(84)-187-195)

5. Науково обґрунтованим є удосконалення методологічного конструкта стійкості та резильєнтності підприємств-стейкхолдерів проєктів біосферосумісного будівництва (с. 123–161). Автор поєднує фінансову, операційну, інвестиційно-інноваційну, організаційну, інформаційно-цифрову та екосистемну складові з послідовністю динамічних здатностей «передбачення – реагування – відновлення – трансформація». Така постановка розширює традиційне трактування стійкості підприємства через включення здатності зберігати функціональну цілісність, відновлювати керованість та реконфігурувати ресурси, компетентності й міжорганізаційні зв'язки. Зазначені теоретико-методологічні положення відображено у публікації автора: Onofriichuk, O. (2025). The formation of resilience in construction enterprises under digital transformation. *Economic Bulletin of Donbas*, 4(82), 115–123. [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4\(82\)-115-123](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-4(82)-115-123)

6. Заслуговує на увагу удосконалена сценарно-аналітична технологія оцінювання стійкості економіко-цифрового управління (с. 350–390; 415–441). Її методологічна відмінність полягає у поєднанні латинського гіперкубічного

формування вибірки, нечітко-логічної моделі IDEM, статистичного та перцентильного аналізу, перевірки структурної незалежності складових і оцінювання чутливості інтегрального результату. Завдяки цьому IDEM досліджується не як одноразове детерміноване значення, а як множина можливих управлінських станів із визначенням меж стійкості та критичних комбінацій параметрів.

7. Позитивної оцінки заслуговує удосконалена функціональна модель цифрового забезпечення стратегічних цілей проєктів біосферосумісного будівництва (с. 266–293). Її відмінність полягає у формуванні цифрового ядра на основі спільного середовища даних та інформаційної моделі об'єкта з інтеграцією цифрового двійника, моніторингу, прогнозування, LCA, LCC і багатокритеріального вибору. Науковий інтерес становить зв'язок «стратегічна ціль – показник – джерело даних – цифровий інструмент – управлінське рішення – перевірка результату», за якого цінність цифрової технології визначається її здатністю підтримувати конкретне управлінське рішення. Практико-методологічне обґрунтування цього результату представлено у публікації: Коваль, В. В., Камінський, О. Є., Редьква, О. З., Онофрійчук, О. П., & Капранова, Л. Г. (2025). Цифрові платформи управління як інструмент трансформації та підвищення економічної безпеки підприємств. *Проблеми економіки*, 3, 176–185. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-3-176-185>

8. Практичну завершеність авторської методології посилює удосконалений діагностико-рекомендаційний механізм інтерпретації результатів IDEM (с. 479–490). Він поєднує інтегральну оцінку, компонентний профіль, директивний рівень, структурні дисбаланси та обмежувальні складові з диференційованими управлінськими рішеннями відповідно до функціональної ролі підприємства у проєктній екосистемі. Цінність такого підходу полягає у переході від формального ранжування підприємств до визначення причин сформованого управлінського стану та адресних заходів його коригування.

9. Подальшого розвитку набули методологічні положення адаптивної алокації ризиків у цифровій екосистемі будівельного проєкту (с. 243–265). Автор відходить від статичного довірливого перенесення ризику та обґрунтовує розподіл відповідальності відповідно до контрольованості джерела ризику, доступу до даних, спроможності мінімізувати наслідки, правової визначеності, економічної мотивації, життєвоциклового впливу, соціальної легітимності й цифрової перевірюваності. Наукову цінність становить також розмежування ролей власника даних, відповідального за реагування, виконавця заходу, носія резерву та суб'єкта зовнішньої

комунікації. Відповідні методологічні положення апробовано у публікації автора: Онофрійчук О. П. Адаптивна алокація ризиків між підприємствами-стейкхолдерами у цифровій екосистемі будівельного проєкту. Міжнародні тенденції та перспективи розвитку в освіті та науці в умовах глобалізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції до 100-річчя академіка Степана Дем'янчука (м. Рівне, 13 листопада 2025 р.). Рівне, 2025. С. 311–314.

10. Науковий інтерес становлять прогностичні засади нейромережевої апроксимації IDEM, що набули подальшого розвитку у роботі (с. 371–390; 442–479). Автор поєднує нечітко-логічну модель, сценарне формування навчальної вибірки та експериментальний добір архітектури багатосарового перцептрона за критеріями точності, стійкості навчання, швидкості збіжності та здатності до узагальнення. Відмінністю конструкції є використання нейронної мережі не як автономної «чорної скриньки», а як обчислювально ефективного апроксиматора змістовно інтерпретованої моделі IDEM.

Узагальнення наведених положень дає підстави стверджувати, що наукова новизна роботи має внутрішньо узгоджений характер. Одержані результати послідовно розвивають авторську концепцію від онтологічного структурування об'єктів, даних і відповідальності до їх методичної операціоналізації, інтегрального оцінювання, сценарної перевірки, прогнозування та перетворення результатів діагностики на управлінські рішення.

4. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів

Теоретичне значення роботи полягає у розвитку понятійно-категоріального апарату економіки та управління будівельними підприємствами й у формуванні причинно узгодженої методологічної архітектури, що поєднує інституційні вимоги, цифрові дані, відповідальність, оцінювання, прогнозування і коригування управлінських рішень. Підприємство-стейкхолдер розглядається як носій ресурсів, даних, ризиків, відповідальності та частини спільно створюваної життєвоциклової цінності, що розширює традиційну внутрішньоорганізаційну постановку управління підприємством.

Практичне значення підтверджено використанням результатів у діяльності громадської організації «Неріо», ТЗОВ фірми «Екорембуд ЛТД», ТОВ «Естет Буд Ком», ТЗОВ «Архпростір Про», ТОВ «Екобудоснова», ПМПФ «Спецрембуд», ТОВ «Пробудтранс» та Управління капітального будівництва виконавчого комітету Рівненської міської ради. Окремі положення впроваджено також в освітній процес ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Прикладна цінність найбільш предметно проявляється у можливості використання IDEM для оцінювання готовності підприємств до участі у проєктах біосферосумісного будівництва, відбору партнерів, виявлення структурних дисбалансів, формування вимог до цифрових доказів, адаптивного розподілу ризиків, визначення пріоритетів цифрової й екологічної модернізації та порівняння управлінських альтернатив до їх фактичної реалізації.

5. Повнота викладення основних результатів у наукових публікаціях та апробація

Основні результати дослідження достатньо повно оприлюднені. За темою роботи опубліковано 39 наукових праць, з яких 2 монографії, 3 статті у виданнях, що індексуються у Scopus, 23 статті у спеціалізованих наукових виданнях і збірниках наукових праць, включених до категорії «Б», 10 публікацій апробаційного характеру та 1 праця, яка додатково відображає результати дослідження. Апробація здійснена на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. Зміст публікацій кореспондує з основними положеннями роботи, а особистий внесок здобувача у працях, виконаних у співавторстві, конкретизовано.

6. Дотримання принципів академічної доброчесності

Ознайомлення з текстом роботи, рефератом та науковими публікаціями здобувача дає підстави констатувати належне дотримання принципів академічної доброчесності. Використані положення інших авторів супроводжуються бібліографічними посиланнями, теоретичні узагальнення відмежовані від власних розробок, а авторські моделі, розрахунки та висновки мають відповідне позначення. У представлених для опонування матеріалах не виявлено ознак, які б ставили під сумнів самостійність одержаних наукових результатів.

7. Висвітлення результатів, що виносилися на захист кандидатської дисертації

Ознайомлення зі змістом докторської роботи дає підстави констатувати належне розмежування наукових результатів кандидатського та докторського досліджень О. П. Онофрійчука. Наукові положення, методичні розробки й прикладні результати, які раніше виносилися на захист кандидатської дисертації на тему «Економічна безпека підприємницької діяльності в умовах розвитку цифрової економіки», повторно до положень наукової новизни докторської роботи «Економіко-цифрові моделі управління підприємствами-стейкхолдерами проєктів біосферосумісного будівництва» не включено. Вони також не становлять змістової основи авторських концептуально-

методологічних положень, моделей, механізмів та методичного інструментарію, представлених у докторському дослідженні.

Наукові результати, винесені на захист у докторській роботі, одержані здобувачем самостійно під час розв'язання іншої за змістом і масштабом наукової проблеми – формування економіко-цифрових моделей управління підприємствами-стейкхолдерами проєктів біосферосумісного будівництва. Вони ґрунтуються на самостійному теоретико-методологічному базисі, охоплюють іншу предметну область та характеризуються відмінною дослідницькою логікою і науковою новизною. Отже, вимогу щодо розмежування результатів кандидатського і докторського досліджень дотримано, а повторне винесення на захист раніше одержаних наукових здобутків відсутнє.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертаційної роботи

Високо оцінюючи науковий рівень проведеного дослідження, його методологічну завершеність та прикладну спрямованість, вважаємо за необхідне окреслити окремі положення, які мають дискусійний характер і можуть стати предметом додаткового наукового обговорення під час публічного захисту.

1. У підрозділі 1.3 автор розвиває теоретико-методологічні засади управління екосистемою підприємств-стейкхолдерів, розглядаючи її через ресурсний, владний, ризиковий та інші виміри. У табл. 1.13 (с. 97–98) систематизовано інтереси, ресурси, можливі суперечності та механізми взаємодії основних груп учасників, а на с. 107–108 у моделі динамічного управління передбачено розподіл ресурсів, даних, ризиків, відповідальності та часток спільно створюваної цінності. З огляду на це доцільно було б детальніше обґрунтувати економічні принципи оцінювання внеску окремих підприємств-стейкхолдерів у формування спільної життєвоциклової цінності та критерії її розподілу між учасниками. Така деталізація посилила б економічний зміст стейкхолдерсько-екосистемної моделі та дала б змогу чіткіше пов'язати внесок учасника, отримувані ним економічні стимули, прийнятий ризик і відповідальність за кінцевий результат проєкту.

2. У підрозділі 2.2 (с. 162–187) автором сформовано структурно-адаптаційну модель інноваційно-екологічної корпоративної культури підприємств-стейкхолдерів, яка поєднує ціннісний, управлінсько-процедурний і поведінковий рівні та враховує особливості європейських, азійських і американських моделей. Позитивною рисою запропонованої конструкції є орієнтація не лише на внутрішню культуру окремого підприємства, а й на норми взаємодії у міжорганізаційних проєктних

командах. З огляду на це доцільно було б детальніше обґрунтувати механізми практичної адаптації такої моделі для підприємств різного масштабу та різного рівня цифрової й організаційної зрілості. Зокрема, додаткової уваги могли б потребувати інструменти подолання опору змінам, розвитку цифрових і екологічних компетентностей персоналу, а також форми міжорганізаційного навчання. Така конкретизація посилює б прикладний потенціал моделі в умовах кадрового дефіциту та неоднорідності управлінських практик будівельних підприємств.

3. У підрозділі 3.3 (с. 266–293) сформовано функціональну модель цифрового забезпечення стратегічних цілей проєктів біосферосумісного будівництва. На с. 292 автор пов’язує масштабування цифрової архітектури з підтвердженням інтероперабельності, своєчасності управлінських тригерів і перевищенням одержаного ефекту над сукупними витратами. Доцільно було б детальніше визначити склад сукупних витрат на впровадження цифрової інфраструктури та критерії оцінювання отриманого економічного ефекту, зокрема з урахуванням витрат на інтеграцію й підтримання даних, підготовку персоналу, експлуатацію та оновлення цифрових систем. Така конкретизація дала б змогу обґрунтованіше визначати економічну доцільність масштабування цифрового інструментарію для підприємств різного масштабу та рівня цифрової зрілості.

4. У підрозділі 3.2 запропоновано методологічно обґрунтований механізм адаптивної алокації ризиків, у межах якого спроможність підприємств-стейкхолдерів управляти ризиком оцінюється за контрольованістю його джерела, доступом до даних, можливістю мінімізувати наслідки, правовою визначеністю, економічною мотивацією, життєвоцикловим впливом, соціальною легітимністю та цифровою перевірюваністю. Зазначені критерії систематизовано у табл. 3.14 (с. 257), а функціональні ролі учасників – у табл. 3.15 (с. 258). Доцільним було б уточнити можливість пріоритизації критеріїв, їх диференціації за видами ризиків або застосування механізму спільної відповідальності. Таке уточнення сприяло б практичній реалізації запропонованої моделі у складних багатосуб’єктних контрактних конфігураціях.

5. У підрозділі 5.3 автор здійснює перехід від діагностики управлінського стану підприємства до формування коригувальних рішень. На с. 486–489 обмежувальні значення Out1–Out5 співвіднесено з відповідними напрямками управлінського впливу, а у табл. 5.20 (с. 488–489) для досліджуваних підприємств визначено пріоритетні управлінські дії залежно від виявлених структурних дисбалансів. З огляду на прикладну спрямованість запропонованого діагностико-рекомендаційного механізму доцільно було б

деталізувати послідовність реалізації таких заходів за часовими горизонтами та визначити умови повторного оцінювання IDEM після їх виконання.

6. У підрозділі 3.1 (с. 223–242) обґрунтовано механізм інституціоналізації ESG-принципів через взаємодію зовнішнього інституційного, внутрішнього корпоративного та цифрового контурів управління. У структурі механізму передбачено визначення подвійної суттєвості ESG-вимог, їх мапування на фази життєвого циклу, закріплення відповідальності та подальшу верифікацію результатів. У зв'язку з цим бажано було б детальніше розкрити процедуру залучення різних груп стейкхолдерів до визначення суттєвості ESG-параметрів, оскільки для інвестора, підрядника, експлуатуючої організації, територіальної громади та регулятора значущість окремих екологічних, соціальних і управлінських впливів може відрізнятися. Уточнення порядку узгодження таких позицій сприяло б подальшому розвитку запропонованого механізму у напрямі багатосуб'єктного ESG-врядування та посилило б його застосовність у великих проєктах біосферосумісного будівництва.

Наведені зауваження та дискусійні положення мають переважно рекомендаційний характер, стосуються можливостей подальшого розвитку й практичної адаптації запропонованого автором інструментарію та не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, обґрунтованість її наукових положень і достовірність одержаних результатів.

9. Загальний висновок

Дисертаційна робота Онофрійчука Олега Петровича «Економіко-цифрові моделі управління підприємствами-стейкхолдерами проєктів біосферосумісного будівництва» є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому розв'язано актуальну наукову проблему формування концептуально-онтологічних і методологічних засад економіко-цифрового управління підприємствами-стейкхолдерами та розроблено науково-методичний інструментарій інтегрованого оцінювання, сценарного прогнозування й інтелектуальної підтримки управлінських рішень.

Одержані результати характеризуються належним рівнем наукової новизни, теоретичної обґрунтованості та методологічної завершеності. Концептуально-онтологічна платформа, індикативно-критеріальна система, багаторівнева нечітко-логічна модель IDEM, механізм адаптивної алокації ризиків, сценарно-аналітична технологія та діагностико-рекомендаційний механізм утворюють взаємопов'язану методологічну конструкцію, здатну підтримувати діагностику, прогнозування та коригування управлінського стану підприємств у проєктних екосистемах біосферосумісного будівництва.

Практична спрямованість роботи підтверджується апробацією запропонованого інструментарію на підприємствах-стейкхолдерах різного функціонального профілю, документами про впровадження, а також використання окремих положень в освітньому процесі. Результати достатньо повно представлені у наукових публікаціях здобувача та пройшли належну апробацію.

Зміст роботи відповідає спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). За змістом, рівнем наукової новизни, обґрунтованістю положень, повнотою опублікування результатів і практичною апробацією робота відповідає вимогам Порядку присудження (позбавлення) наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2021 р. № 1359, а також Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40.

На підставі викладеного вважаю, що Онофрійчук Олег Петрович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

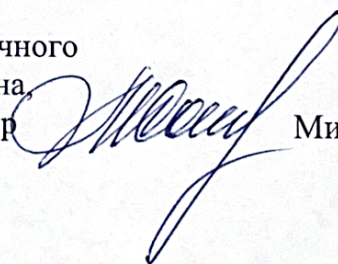
Офіційний опонент:

завідувач кафедри менеджменту

Київського національного економічного

університету імені Вадима Гетьмана,

доктор економічних наук, професор

Михайло САГАЙДАК

